

MTA 200 ÉVES
A MAGYAR
TUDOMÁNYOS
AKADÉMIA

PROGRAMFÜZET

• 2025. NOVEMBER •

Biztos pont. 200 éve.

Ünnepeljen velünk!

MTA

MTA200 — Tudományhavi rendezvények

AZ MTA TERÜLETI AKADÉMIAI BIZOTTSÁGAINAK
ÜNNEPI RENDEZVÉNYEI

Tartalom

- 6 Bemutatkozik az MTA SZAB Délvidék Kutató Központ munkabizottsága
- 8 Vidéken nem csak a föld terem...
Igazgyöngyök a vidéki tudományosság kagylóhéjából
- 9 MTA 200 — Mohács 500
- 14 Anjou magyarország — Anjou európa. Liliomok a horizonton
- 21 „Tudomány, politika és közélet”
- 23 Balaton a klímaváltozás tükrében — Vihar-fellegek a magyar tenger felett?
- 25 Korszerű technológiák az orvosképzés és az orvostudomány szolgálatában
- 27 „Néprajztudomány, muzeológia, kulturális antropológia — regionális kutatások és tudományos műhelyek Északkelet-Magyarországon”
- 29 „A föld akarata az erdő”
- 31 „A város szelleme az intézmények testében lakozik” — Pécs irodalmi múltja az MTA200 tükrében
- 33 Az MTA Debreceni Területi Bizottságának tematikus napja — bemutatkozik a DAB Bölcsészeti, Művészet- és Vallástudományi; Földtudományi; Irodalom-, Nyelv-, Kommunikáció

- és Médiatudományi; Jogi és Közgazdaságtudományi; Kémiai; Nevelés-, Művelődéstudományi és Pszichológiai; valamint Társadalom- és Történettudományi Szakbizottsága
- 35 A jogszokáskutatások tudománytörténeti eredményei
- 37 „Eszmék északi fénye mellett”
- 38 A Magyar Tudományos Akadémia Miskolci Területi Bizottságának Anyagtudományi és Technológiai Szakbizottsága, valamint a Miskolci Egyetem Fémtani, Képlékenyalakítási és Nanotechnológiai Intézete az MTA alapításának 200. évfordulója alkalmából rendezett szakmai napja
- 40 Mi a probléma?
- 42 Arany mezők, ezüst folyók
- 44 200 év a Dél-Dunántúl régió agrárkutatásában: Hagyomány, fejlődés és innováció
- 45 Az MTA Debreceni Területi Bizottságának tematikus napja — bemutatkozik a DAB Biológiai és Környezettudományi — és Orvostudományi Szakbizottsága
- 47 Ki vezet 20 év múlva — ember, MI vagy senki?
- 49 MTA200 — GIS DAY 2025
- 53 Quo vadis modern civilizáció?

- 55 Kutatás-fejlesztés és innováció az oktatásban: az empirikus neveléstudományi kutatások fejlődése magyarországon
- 59 Európai antibiotikum nap
- 61 Tudósok az ön egészségéért — ismeretterjesztő előadás-sorozat gyakori népbetegségekről
- 63 A „101 kérdés és válasz az önkéntességről” — tudománynépszerűsítő e-könyv bemutatója
- 64 Az MTA Debreceni Területi Bizottságának tematikus napja — bemutatkozik a DAB Agrártudományi, Műszaki, Jogi- és Közgazdaságtudományi Szakbizottsága
- 67 MTA 200 — válogatás az Eszterházy Károly Katolikus Egyetem neveléstudományi, sporttudományi, pszichológiai és vallástudományi kutatási eredményeiből
- 71 „Hálózatban az élet: Prediktív orvoslás a gyerekkortól az időskorig”
- 74 Széchenyi-díjas (tudományos) keringő. Az öt területi bizottság egy-egy Széchenyi-díjasának előadása és A magyaroknak két anyanyelvük van: a másik a zene. Ünnepi koncert a területi bizottságok hónapjának tiszteletére

Részletes program az
<https://mta.hu/esemenynaptar>
oldalon

November 5.

BEMUTATKOZIK AZ MTA SZAB DÉLVIDÉK KUTATÓ KÖZPONT MUNKABIZOTTSÁGA

Tudományos ülés

Időpont: 2025. november 5., szerda

Helyszín: MTA Székház, Kisterem

Szervezi: MTA SZAB Filozófiai és Történettudományi Szakbizottság Délvidék Kutató Központ Munkabizottsága

14.00—18.00 Hegyi Ádám: *A református egyház-igazgatás kiépülése a Bánátban és Bácskában 1781 és 1821 között*
Zakar Péter: *A temesvári cs. kir. hadbírótság papi áldozatai (1849—1854)*
Molnár Tibor: *Első világháborús katonai temetők és emlékművek a Bácskában*
Forró Lajos: *Magyarellenes atrocitások Zentán 1944—45-ben a levéltári források tükrében*

Kávészünet

Fejős Sándor: *Film, identitás, régió: Bosnyák Ernő és Lifka Sándor szerepe a délvidéki magyar mozgóképkultúra hajnalán*
Döbör András: *A sajtó helyzete*

a Délvidéken a Trianon előtti évtizedben — a Kanizsai Újság és a Kanizsai Ellenőr összehasonlító elemzése

Pető Bálint: A „pulitzeri fordulat” a magyarkanizsai sajtóban — bulvárhírek és a hirdetések a Kanizsai Újság (1909—1915) hasábjain

Filmvetítés: Levél a halálsorról — Magyarellenos atrocitások Zentán 1944—45-ben — Forró Lajos dokumentumfilmje

November 6.

VIDÉKEN NEM CSAK A FÖLD TEREM...

IGAZGYÖNGYÖK A VIDÉKI TUDOMÁNYOSSÁG KAGYLÓHÉJÁBÓL

Megnyitó és bemutatkozó ünnepség

Időpont: 2025. november 6. (csütörtök)

Helyszín: MTA Székház

Az MTA bicentenáriumi rendezvényfolyam részeként a idei év november hónapja a Területi Bizottságoké. Az egy hónapos eseménysorozatot a fent említett programmal kezdjük november 6-án az MTA budapesti székházában.

A délelőtti program a Területi Bizottságok alapításának közel két évtizedes fejlődéstörténetét, az akadémia vidéki tudományos bázisának megalapozását és kiszélesítését, társadalmi és politikai elfogadottságának kiépülését, valamint a jelen társadalmi-gazdasági életében betöltött szerepét mutatja be a bizottságok elnökeinek tolmácsolásában. A délutáni előadóülésen Területi Bizottságonként egy-egy kiemelkedő tudós lebilincselő előadását hallgathatjuk a régió egy kiválasztott zászlóshajó kutatási területének közérdeklődésre is számot tartó eredményeiről.

A program a Területi Bizottságokat bemutató kiállítás megnyitásával zárul.

November 7.

MTA 200 — MOHÁCS 500

A RÉGÉSZET, AZ ANTROPOLÓGIA ÉS A TÖRTÉNETTUDOMÁNY LEGÚJABB KUTATÁSI EREDMÉNYEI

konferencia

*Időpont: 2025. november 7., péntek
Helyszín: MTA Székház, Felolvasóterem*

Szervezi: MTA Pécsi Területi Bizottsága, MTA Szegedi Területi Bizottsága

9.00—9.30 Regisztráció

9.30—10.00 Az MTA 200 — Mohács 500 és az Anjou Magyarország — Anjou Európa konferencia közös megnyitója
Köszöntőt mond:
Lamm Vanda akadémikus, az MTA társadalomtudományi alelnöke
Kovács L. Gábor akadémikus, a PAB elnöke
Krisztin Tibor akadémikus, a SZAB elnöke
S. E. Jonathan Lacôte, a Francia Köztársaság nagykövete

I. RÉGÉSZET, CSATATÉRKUTATÁS

Levezető elnök: Benkő Elek akadémikus

10.00	Bertók Gábor — Győrffy-Villám Zsombor — Haramza Márk — Neményi Réka — Simon Béla — Szabó Tibor (Janus Pannonius Múzeum): <i>A Janus Pannonius Múzeum mohácsi csataterkutató programja</i>
10.20	Haramza Márk — Thiele Ádám (Janus Pannonius Múzeum): <i>Közelharci fegyverek a mohácsi csatában</i>
10.40	Németh Balázs — Haramza Márk — Bertók Gábor (Janus Pannonius Múzeum): <i>Tűzfegyverek a mohácsi csatában</i>
11.00	Győrffy-Villám Zsombor — Bertók Gábor — Haramza Márk — Neményi Réka — Szabó Máté — Szabó Tibor (Janus Pannonius Múzeum): <i>Régészeti kutatások a mohácsi síkon</i>
11.20	Neményi Réka — Győrffy-Villám Zsombor — Talabér Ildikó (Janus Pannonius Múzeum): <i>A tömegsírok régészeti feltárásának módszertani kérdései a III–IV. tömegsír tükrében</i>
11.40	Kérdések, hozzászólások
12.00	Ebédszünet

II. ANTROPOLÓGIA

Levezető elnök: Lénárd László akadémikus

- 13.00 Pálfi György — Kis Luca — Marcos de Andrés — Kocsmár Réka — Vig Viktor — Vágvölgyi Lili — Tihanyi Balázs (Szegedi Tudományegyetem) — Szilágyi Magdolna (HUNREN Atomki): *A tömegsírfeltárástól a digitális arcreekonstrukcióig: a mohácsi tömegsírok emberi maradványainak komplex bioarcheológiai vizsgálatai*
- 13.20 Bereczki Zsolt — Vig Viktor — Gelai Fanni — Szabó Árpád — Pálfi György (Szegedi Tudományegyetem): *A III. tömegsír csontvázain megfigyelt peri mortem sérülések előzetes antropológiai elemzése*
- 13.40 Szabó Árpád — Mai Tímea — Vig Viktor — Bereczki Zsolt — Pálfi György (Szegedi Tudományegyetem): *Igazságügyi orvostani vizsgálatok a III. tömegsír embertani anyagán*
- 14.00 Molnár Erika — Kocsmár Réka — Vágvölgyi Lili — Marcos de Andrés — Pálfi György (Szegedi Tudományegyetem): *A IV. tömegsír feltárása és előzetes vizsgálati eredményei*
- 14.20 Kérdések, hozzászólások
- 14.40 Kávészünet

III. TÖRTÉNETTUDOMÁNY

Levezető elnök: Solymosi László akadémikus

15.00	C. Tóth Norbert (Magyar Nemzeti Levéltár; HUN-REN—MNL—SZTE Magyar Medievisztikai Kutatócsoport): <i>II. Lajos király utolsó útja</i>
15.20	Neumann Tibor (ELTE HTK TTKI): <i>Halálhír. Kézirat és nyomtatott áldozatlisták a mohácsi csata után</i>
15.40	Varga Szabolcs (ELTE HTK TTKI): <i>A hősök, akik ott sem voltak. A mohácsi csata fiktív résztvevői</i>
16.00	Kávészünet
16.20	Fedeles Tamás (Pécsi Tudományegyetem; HUN-REN—PPKE—PTE Fraknói Vilmos Római Történeti Kutatócsoport): <i>Klerikusok fegyverben. A mohácsi csata egyházi résztvevői</i>
16.40	Nemes Gábor (Győri Egyházmegyei Gyűjteményi Központ; HUNREN—PPKE—PTE Fraknói Vilmos Római Történeti Kutatócsoport): <i>Pápai követek Magyarországon (1523—1526)</i>
17.00	Kruppa Tamás (Szegedi Tudományegyetem; HUN-RENPPKE—PTE Fraknói Vilmos Római Történeti Kutatócsoport): <i>A mohácsi csata visszhangja az itáliai forrásokban</i>
17.20	Kérdések, hozzászólások
17.40	A konferencia értékelése, zárszó

18.30

A PAB és a SZAB konferenciáinak
közös zárófogadása a konferencia
előadói és a meghívottak számára

A magyar történelem egyik leggyászosabb eseménye, az 1526. augusztus 29-én bekövetkezett mohácsi katalizma fél évezredes évfordulójához közeledve néhány éve „Mohács 500” címmel a csata előzményeinek, lefolyásának, következményeinek feltárását célzó, komplex, interdiszciplináris program vette kezdetét. A történeti kutatások az írott forrásokra támaszkodva, az eddigi kútfők körét jelentősen bővítve új megvilágításba helyezték az 1490—1526 közti időszak politika-, gazdaság-, had- és egyháztörténeti eseményeit és folyamatait. A Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóságának támogatása mellett a Mohácsi Nemzeti Emlékhelyen található tömegsírok teljes körű régészeti feltárását követően az emberi maradványok még folyamatban lévő biológiai és igazságügyi antropológiai vizsgálatai jelentős új eredményekkel gazdagították eddigi ismereteinket. A Janus Pannonius Múzeum régészei pedig — a tömegsírok feltárása mellett — a csata helyszínének szisztematikus vizsgálata során felszínre hozott több ezer lelettel járultak hozzá az ütközetről alkotott tudásunk pontosításához.

Jelen konferencia előadásai az 1526-os mohácsi csatával kapcsolatos kutatások legfrissebb eredményeiről kívánják tájékoztatni az érto nagyközönseget, hiszen az esemény helyes interpretációja a magyar nemzeti identitás szerves részét alkotja.

ANJOU MAGYARORSZÁG — ANJOU EURÓPA. LILIOMOK A HORIZONTON

konferencia

Időpont: 2025. november 7., péntek

Helyszín: MTA Székház, Kisterem

Szervezi: MTA Szegedi Területi Bizottsága, MTA
Pécsi Területi Bizottsága

9.00—9.30	Regisztráció
9.30—10.00	Az MTA 200 — Mohács 500 és az Anjou Magyarország — Anjou Európa konferencia közös megnyitója (helyszín: Felolvasóterem)
Köszöntőt mond:
Lamm Vanda akadémikus, az MTA társadalomtudományi alelnöke
Kovács L. Gábor akadémikus, a PAB elnöke
Krisztin Tibor akadémikus, a SZAB elnöke
S. E. Jonathan Lacôte, a Francia Köztársaság nagykövete
10.00—10.20	Zsoldos Attila akadémikus: <i>A szent királyok nemzetségének leányága</i> (bevezető előadás)

I. SEKCIÓ: ALAPKUTATÁSOK AZ ANJOU-KORRÓL: AZ ANJOU-KORI FORRÁSOK FELTÁRÁSA

Levezető elnök: Csernus Sándor DSc

- 10.20—10.40 Piti Ferenc tudományos főmunkatárs (HUN-REN—MNL—SZTE Magyar Medievisztikai Kutatócsoport): *Az Anjou-kori oklevéltár sorozat*
- 10.40—11.00 Szócs Tibor tudományos főmunkatárs (HUN-REN—MNL—SZTE Magyar Medievisztikai Kutatócsoport): *Keltezetlen oklevelek Károly korából — szépségek, nehézségek, paradoxonok*
- 11.00—11.20 Hunyadi Zsolt (SZTE BTK Középkori és Koraújkori Magyar Történeti Tanszék): *Az Anjou-kori oklevéltár és a szemantikus web — A forráskiadás perspektívái*
- 11.20—11.40 Sebők Ferenc (SZTE BTK Történeti Segédtudományok Tanszék): *Okleveles adalékok az Anjoukori hadszervezet történetéhez*
- 11.40—12.00 Vita
- 12.00—13.00 Ebédszünet

II. SEKCIÓ: ALKALMAZOTT KUTATÁSOK AZ ANJOUKORRÓL: AZ ANJOU-KOR A FORRÁSFELTÁRÁS TÜKRÉBEN

Levezető elnök: Font Márta DSc

- 13.00—13.20 B. Halász Éva tudományos főmunkatárs (HUN-REN—MNL—SZTE Magyar Medievisztikai Kutatócsoport): *Az 1350-es évek és az Anjou-kori oklevéltár*
- 13.20—13.40 Maléth Ágnes (SZTE BTK Középkori és Kora Újkori Magyar Történeti Tanszék): *I. Lajos és az avignoni pápák. Eredmények és távlatok*
- 13.40—14.00 Gálffy László (KRE BTK Medievisztika Tanszék; SZTE BTK Történeti Intézet): *Grófokból királyok. Dinasztiaépítés első próbálkozásai Anjouból az 1120-as években*
- 14.00—14.20 Vita
- 14.20—14.40 Kávészünet

III. SEKCIÓ: AZ ANJOU-KOR EURÓPAI DIMENZIÓBAN

1. Levezető elnök: Csukovits Enikő DSc

- 14.40—15.00 Kis-Kádi Anna (PTE BTK Interdiszciplináris Doktori Iskola): *Dinasztikus identitás és gift-giving: Magyarországi Mária hagyatéki leltárának tanúságai*

- 15.00—15.20 Bénédictte Tuza (École doctorale, Université de Rennes 2): *I. Lajos magyar király és V. Károly francia király által gyermekeik számára kötött négy házassági szerződés összehasonlító vizsgálata*
- 15.20—15.40 Kiss Gergely (PTE BTK Középkori és Koraújkori Történeti Tanszék): *„Un A esmallie de France et de Hongrie” — „Ékszer francia és magyar címerrel” — Anjou-liliom és szimbolikus diplomácia a 14. század első felében*
- 15.40—16.00 Vita
- 16.00—16.20 Kávészünet

IV. SEKCIÓ: AZ ANJOU-KOR EURÓPAI DIMENZIÓBAN 2.

Levezető elnök: Kiss Gergely DSc

- 16.20—16.40 Alfredo Maria Santoro — Davide Sica (Università degli Studi di Salerno): *Les études angevines en Italie méridionale: bilan et perspectives de recherche* (Az Anjou-kutatások Dél-Itáliában: mérleg és kutatási perspektívák)
- 16.40—17.00 Csukovits Enikő tudományos tanácsadó (ELTE HTK Történettudományi Intézet): *Egy ismertismeretlen 13—14. századi magyarországi intézmény*

- 17.00—17.20 Csákó Judit tudományos főmunkatárs (ELTE HTK Történettudományi Intézet): *Nicoletto D'Alessio és a Storia della guerra per i confini* (A végeken folyó háború története) *Itáliai—magyar diplomáciai kapcsolatok Nagy Lajos korában*
- 17.20—17.40 Thierry Pécout (Université Jean Monnet de Saint-Étienne): *Le programme Europange sur les officiers angevins (2014—2018): la perpétuation d'un réseau scientifique international et l'émergence des Humanités numériques dans la réflexion historique. Az Europange program az Anjou-dinasztia uralta területek tisztségviselőiről (2014–2018): egy nemzetközi tudományos hálózat továbbélése és a digitális humán tanulmányok megjelenése a történelmi gondolkodásban.*
- 17.40—18.00 Vita
- 18.00—18.20 Bárány Attila DSc (Debreceni Egyetem): *Conclusion Remarks*
- 18.30 Zárofogadás a konferencia előadói és a meghívottak számára

A sokszínű magyar medievisztikából kiemelkednek az Anjou-kori kutatások, amelyek régi hagyományokra tekintenek vissza, és erős szálakkal kötődnek Szegedhez, Budapesthez és Pécshez is. A vonatkozó alapkutatások területén az elmúlt évtizedek legambiciózusabb vállalkozása a Szegedi

Középkorász Műhely Anjou-kori oklevéltára, melyet Kristó Gyula (aki a Pécsi Tudományegyetem díszdoktora is) indított útjára 35 esztendeje. A ma már több mint 50 kötetes sorozatra épülő számtalan kutatási lehetőség sok kutató pályájának alakulásában játszott meghatározó szerepet. A széles kooperációra építő, Szegeden folyó forrásfeltáró munka sokakat inspirált a korszak kutatására, így termékeny talajra talált az ország jelentős középkortörténeti kutatóhelyein, Budapesten, Pécsen és Debrecenben egyaránt. A magyarországi Anjou-kutatások gyorsan átlépték az országhatárokat. A dinasztia nevét adó grófság központjában működő Angers-i Egyetem és a Szegedi Tudományegyetem közötti kapcsolat 1990 óta létezik. Folyamatos fejlesztését európai és bilaterális ösztöndíj és kutatási programok segítették, amiben fontos szerepet vállalt Franciaország. Az Angers és Szeged, majd Pécs közötti együttműködés eredményességéről cotutelle disszertációk, közös tanulmánykötetek és nemzetközi konferenciák tanúskodnak. Ez vezetett el a hét kötetre tervezett Magyarország-történet francia kiadásához (PUR, 2000–2018), valamint az eddigi 200 legnagyobb és máig egyedülálló, az „Anjou Európa” műveltségét bemutató nemzetközi kiállítás és programsorozat létrejöttéhez, mely francia, magyar, olasz, horvát és lengyel szakmai együttműködés eredményeként valósult meg, és egyben a Franciaországi Magyar Év első, hivatalos magyar államfői látogatáshoz kötődő nyitórendezvénye is volt (Fontevraud, 2001). A magyar kutatók résztvevőként és szervezőként is (Szeged, 2010) gyorsan bekapcsolódtak a nemzetközi kutatási programokba, melyeknek 2014 és 2018 között új lendületet adott egy szerteágazó kutatási hálózat, az „EuropeAnge” létrejötte, amelyben számos

külföldi (Angers, Saint-Étienne, Bergamo, Salerno, Moncton, Lyon egyetemei) és magyarországi kutatóhely (MTA BTK Történettudományi Intézet, Szegedi és Pécsi Tudományegyetem) vesz részt. Az MTA200 keretében megvalósuló tanácskozás, mely körképet kíván adni a különböző kutatóhelyeken folyó hazai és nemzetközi tudományos együttműködésről és a további perspektívákról, méltó alkalom arra, hogy az Anjou-kori kutatások e körben is bemutatkozzanak.

November 10.

„TUDOMÁNY, POLITIKA ÉS KÖZÉLET”

konferencia

Időpont: 2025. november 10., hétfő

Helyszín: MTA Székház, Felolvasóterem

Szervező: Az MTA Miskolci Akadémiai Bizottsága (MAB) Történettudományi és Néprajzi Szakbizottsága és Történettudományi Munkabizottsága

11.00—11.20 Köszöntések
11.20—13.20 I. 16—18. század
Elnök: Nagy Andor

Gyulai Éva: *Az egri püspökök történelmet írnak: Oláh Miklós és Verancsics Antal mint főpapok, királyi helytartók és humanista történetírók*
Kalmár János: *Akadémiák és akadémia-tervek a 17—18. századi Habsburg Monarchiában*
Gál Edit: *Tudósok Tarnaörsön: az Orczy bárók szerepe a tudományban, művelődésben és közéletben*
Kérdések, hozzászólások

13.00—13.30 Kávészünet
13.30—15.00 II. 19—20. század
Elnök: Sziszkoszné Halász Dorottya

Verók Attila: *„Magyar nyelven filozofia”: Imre János (1790—1832) egri áldozópap útja az MTA-tagságig*

Ugrai János: *Az akadémiai mozgalom és Felső-Magyarország a 19. században*

Rainer M. János: *Tudomány és politika magatartásminták a 20. századból*

Kérdések, hozzászólások

15.00—15.45 Ebédszünet

15.45—16.30 **Könyvbemutató**

Ugrai János (szerk.): *Miskolc és Borsod akadémikusai* (Miskolci Egyetemi Kiadó, 2025)

Dolhai Lajos (szerk.): *Az Egri Hit-tudományi Főiskola és Érseki Papnevelő Intézet hallgatói 1919—2025* (Eger: Líceum Kiadó, 2025)

A konferencia központi témája a tudomány és a politika, közélet kapcsolata történeti, egyben regionális kitekintésben. A tervezett előadások témája: az egri püspökök, egyben humanista történetírók munkássága, a kora újkori Habsburg-kormányzat tudománypolitikája, illetve a felvilágosodás kora északkelet-magyarországi tudományos intézményei és a korabeli politika kapcsolata, valamint a dualizmus kormányzati és helyi tudománypolitikájának, tudományos életének kérdése, illetve az államszocializmus tudománnyal kapcsolatos elképzelései és gyakorlata, ide értve az északkelet-magyarországi állami felsőoktatási intézmények (egri tanárképzés, miskolci műszaki egyetem) megalapítását is.

További információ: Gyulai Éva — email: gyulai.eva@uni-miskolc.hu, mobil: +36/70-5262-206

November 11.

BALATON A KLÍMAVÁLTOZÁS TÜKRÉBEN — VIHARFELLEGEK A MAGYAR TENGER FELETT?

Időpont: 2025. november 11., kedd

Helyszín: MTA Székház, Nagyterem

10.00	Élő víz, élő kihívások — biológiai változások a Balatonban
Megnyitó: Vasas Gábor
10.10	Erős Tibor: A tó vízminősége, ökológiai állapota és a fenntartható tóhasználat kihívásai
10.30	Vasas Gábor: Változó algavirágzások — változó következmények
10.50	Tóth Viktor: A tó pereme — víz, növény, ember találkozása a Balaton partján
11.10	Kávészünet
11.25	Specziár András: A halállomány és a halgazdálkodás változásai a Balatonban
11.45	Preisznér Bálint: A Balaton jómadarai a vádlottak padján — ökológiai és társadalmi viták kereszttüzeiben
12.05	Takács Péter: Bebírók — inváziós fajok a balatoni vízgyűjtőn
12.30	Ebédészünet

- 14.00 Hullámzó hatások — a Balaton jövője a múlt és a jelen tükrében
Horváth Ákos: *Víz, Levegő, Balaton*
- 14.20 Honti Márk: *Vízszint és vízutánpótlás*
- 14.40 Pósfai Mihály: *Ásványképződés a vízben és a „látható foszfor” útja az algáktól az üledékig*
- 15.00 Kávészünet
- 15.15 Magyari Enikő: *Vízszint, kultúra, élővilág — mit rejt az üledék?*
- 15.35 Pirger Zsolt: *Sokasodó emberi eredetű szennyezések a tóban, hatásaik és kockázataik*
- 15.55 Sulyok Judit: *Balatoni turizmus — merre tovább?*
- 16.15 Zárszó

KORSZERŐ TECHNOLÓGIÁK AZ ORVOSKÉPZÉS ÉS AZ ORVOSTUDOMÁNY SZOLGÁLATÁBAN

**PTE ÁOK CAMTECH — CENTER FOR
ADVANCED MEDICAL TECHNOLOGIES**

*Időpont: 2025. november 11., kedd
Helyszín: MTA Székház, Felolvasóterem*

- 10.00—10.30 Maróti Péter: *Az egészségügyi szimuláció technológiai háttere Task trainerek és high fidelity szimulátorok, szimulált páciensek, virtual reality, augmented reality fejlesztések és a mesterséges inteelligencia*
- 10.30—11.00 Rendeki Szilárd: *Életmentést mindenkinél — védelem-egészségügyi szimulációs kurzusok a PTE ÁOK-n*
- 11.00—12.00 **Élő, gyakorlati bemutatóstandok**
1. Pack to bone, hemosztatikus kötszerek, mellkas-torzó: chest seal, bogota bag (Rendeki Szilárd)
Kritikus nagy vérzések és sérülések ellátása speciális hadszíntéri eszközökkel és kötszerekkel
 2. Izraeli kötszerek használata, Combat Appliation Tourniquet, izofólia (Visnyei János)
Kritikus nagy vérzések és sérülések ellátása speciális hadszíntéri eszközökkel és kötszerekkel

3. Légútbiztosítás 3D nyomtatott eszközökkel (Nagy Bálint)
A 3D nyomtatott légútbiztosítási eszközök bemutatása és szerepük a modern anesztéziában
4. 3D szkennelés (Nágel Péter)
Strukturált fényalapú 3D szkennelés
5. 3D nyomtatók (Told Roland)
FFF 3D nyomtatóbemutató, 3D nyomtatott eszközök az egészségügyben és egyéb területeken
6. Virtual reality stand (Hillebrand Péter)
LaparoScene laparoszópszimulátor virtual realityben OmniScene és HoloView modellnéző/oktatási platformok Virtual reality újraélesztési oktató- és gyakorlóprogram
7. SurgAI (Hillebrand Péter)
Fizikai pelvitraíneren elvégzett sebészeti készségek és a mesterséges intelligencia kapcsolata

12.00—13.00 Ebédszünet

13.00—13.30 Hillebrand Péter: *A virtual reality szerepe az orvosi szimulációs oktatásban Az alacsony fidelitású virtual reality szimulációk szerepe, virtual reality tananyagkészítés és tananyagmegosztás, kereskedelmi forgalomban (off-the-shelf) kapható virtual reality szimulációk*

13.30—14.00 Told Roland: *A 3D nyomtatás orvostechnikai alkalmazásai 3D nyomtatási eljárások polimereknél és fémeknél, anyagok felhasználhatósága, 3D nyomtatható eszközök*

14.00—15.00 **Élő, gyakorlati bemutatóstandok**
(a program megegyezik a délelőttivel)

„NÉPRAJZTUDOMÁNY, MUZEOLÓGIA, KULTURÁLIS ANTROPOLÓGIA — REGIONÁLIS KUTATÁSOK ÉS TUDOMÁNYOS MŰHELYEK ÉSZAKKELET- MAGYARORSZÁGON”

konferencia

Időpont: 2025. november 11., hétfő

Helyszín: MTA Székház, Kisterem

Szervező: Az MTA Miskolci Akadémiai Bizottsága (MAB) Történettudományi és Néprajzi Szakbizottsága és Néprajzi és Kulturális Antropológiai Munkabizottsága

11.00—11.10 Köszöntő: Petercsák Tivadar, az MTA doktora, a munkabizottság elnöke

11.10—11.30 Megnyitó: Paládi-Kovács Attila, az MTA rendes tagja

11.30—11.50 **A vidéki múzeumok mint a régió tudományos műhelyei**

Veres Gábor PhD, egyetemi docens (Eszterházy Károly Katolikus Egyetem Kulturális Örökség és Művelődéstörténeti Tanszék, Eger): *Múzeumalapítások a 19. században a mai Borsod-Abaúj-Zemplén, Heves és Nógrád vármegyék területén*

- 11.50—12.50 **A 20. század fontosabb néprajzi kutatási eredményei és aktuális néprajzi-kulturális antropológiai kutatások a három megyében működő múzeumokban**
- 11.50—12.10 Tóth Arnold PhD, osztályvezető (Herman Ottó Múzeum, Miskolc): *Borsod-Abaúj-Zemplén vármegye*
- 12.10—12.30 Császi Irén, muzeológus (Dobó István Vármúzeum, Eger): *Heves vármegye*
- 12.30—12.50 Paluch Norbert, muzeológus (Palóc Múzeum, Balassagyarmat): *Nógrád vármegye*
- 12.50—13.10 **Kutatás, képzés, tudományos műhely**
R. Nagy József PhD, tanszékvezető: *Bemutatkozik a Miskolci Egyetem Kulturális és Vizuális Antropológiai Tanszéke*
- 13.10—13.30 Kérdések, hozzászólások
- 13.30—13.40 Zárszó: Viga Gyula, az MTA doktora

November 12.

„A FÖLD AKARATA AZ ERDŐ”

Időpont: 2025. november 12., szerda

Helyszín: MTA Székház, Nagyterem

10.00	A természetben nincsenek problémák, csak megoldások
Megnyitó: Faragó Sándor
10.10	Bartha Dénes: <i>Erdők a természet védelmében — történeti áttekintés</i>
10.30	Tímár Gábor: <i>Védett erdők Magyarországon — mit mutat a statisztika?</i>
10.50	Ódor Péter: <i>Az erdei biodiverzitás megőrzése — kételyek és lehetőségek</i>
11.10	Kávészünet
11.25	Csóka György: <i>Az erdő egészsége — mennyire egészségesek erdeink?</i>
11.45	Szmorad Ferenc: <i>Vágásos erdők és örökerdők — a tarvágástól a folyamatos erdőborításig</i>
12.05	Horváth Ferenc: <i>Rezervátumba zárt erdők — mit tanulhatunk tőlük?</i>
12.30	Ebédszünet
14.00	Erdőben sétálni királyi mulatság
Köszöntő: Tardy János
14.10	Bartha Dénes: <i>A természet erdeje — az erdő természete</i>
14.30	Mátyás Csaba: <i>Erdőkkel kapcsolatos tények és tévhitek</i>

- 14.50 Csóka György: *Miért kellene rovarok az erdőben?*
- 15.10 Kávészünet
- 15.25 Faragó Sándor: *Lehet-e vagy kell-e vadászni? — Vadászat a XXI. században*
- 15.45 Hartl Éva: *Mi tegyünk, és mit ne tegyünk az erdőben*
- 16.05 Takács Viktor: *Az Erdő Háza — nem csak egy ház az erdőben*
- 16.25 Zárszó

„A VÁROS SZELLEME AZ INTÉZMÉNYEK TESTÉBEN LAKOZIK” — PÉCS IRODALMI MÚLTJA AZ MTA200 TÜKRÉBEN

könyvbemutató

*Időpont: 2025. november 12., szerda
Helyszín: MTA Székház, Felolvasóterem*

14.00	Köszöntő, megnyitó, a szerző, Nagy Imre bemutatása: Font Márta, a PAB alelnöke
14.15	Nagy Imre: <i>Öttorony. A pécsi irodalmi műveltség a kezdetektől a huszadik századig</i>
A kötetet bemutatja: Jankovits László egyetemi docens (PTE BTK Irodalomtudományi Intézet)
14.45	Nagy Imre: <i>Pannónia két arca. Pécsi irodalom a huszadik század első felében</i>
A kötetet bemutatja: Mekis János egyetemi docens (PTE BTK Irodalomtudományi Intézet)
15.15	Kávészünet
15.45	Kerekasztal-beszélgetés Nagy Imrével, Jankovits Lászlóval és Mekis Jánossal
A beszélgetést vezeti: Ágoston Zoltán, a <i>Jelenkor</i> főszerkesztője

16.45

Kérdések

17.00

Nagy Imre dedikálja a Kronosz Kiadónál megjelent, *Pannónia két arca* című kötetét Erőss Zsolt, a kiadó vezetőjének közreműködésével

November 13.

AZ MTA DEBRECENI TERÜLETI BIZOTTSÁGÁNAK TEMATIKUS NAPJA

BEMUTATKOZIK A DAB
BÖLCSELETI, MŰVÉSZET- ÉS
VALLÁSTUDOMÁNYI;
FÖLDTUDOMÁNYI;
IRODALOM-, NYELV-, KOMMUNIKÁCIÓ ÉS
MÉDIATUDOMÁNYI;
JOGI ÉS KÖZGAZDASÁGTUDOMÁNYI;
KÉMIAI;
NEVELÉS-, MŰVELŐDÉSTUDOMÁNYI ÉS
PSZICHOLÓGIAI;
VALAMINT
TÁRSADALOM- ÉS TÖRTÉNETTUDOMÁNYI
SZAKBIZOTTSÁGA

Időpont: 2025. november 13.

Helyszín: MTA Székház, Nagyterem

- 10.00—12.00 Empirikus kutatások
Levezető elnök: Pusztai Gabriella,
az MTA Debreceni Területi Bizott-
ságának alelnöke
- Benkhard Borbála — Vasvári Mária —
Mester Tamás — Szabó György —
Fazekas István — Kiss Emőke —
Babka Beáta — Vass Róbert:
*A Tisza-tó turizmusának néhány
környezeti aspektusa*

Ceglédi Tímea — Bacskai Katinka:
*Nevelésszociológia mint társadalmi
tükör és iránytű. Reziliens stratégiák
a kiemelt figyelmet igénylő tanulók
sikereihez*

Soós Mihály: *Fogyasztókra optima-
lizált élelmiszer-fejlesztési kutatások*

12.00—13.00 Ebédszünet

13.00—15.00 **Történeti és bölcséleti előadások**
Levezető elnök: Páles Zsolt, az MTA
Debreceni Területi Bizottságának
elnöke

Visegrádi Renáta: *Az Akadémia hu-
manista előzményei*

Posta József: *Hatvani István szel-
lemi hozzájárulása az MTA meg-
alapozásához*

Posta Anna: *A neolatin halotti köl-
tészeti dimenziói a 17. század végi
(1670—1700) Magyarországon: a ko-
lozsvári kárták és a debreceni vers-
füzetek összehasonlító elemzése*

Veress Dániel: *Az Akadémia palo-
tájának tervpályázata és a nemzeti
építőstílus keresésének kezdetei*

15.00 Záró gondolatok

A JOGSZOKÁSKUTATÁSOK TUDOMÁNYTÖRTÉNETI EREDMÉNYEI

konferencia

Időpont: 2025. november 13., csütörtök

Helyszín: MTA Székház

Levezető elnök: Prof. dr. Nagy Janka Teodóra, a
Tárkány Szücs Ernő Jogi Kultúrtörténeti és Jogi
Néprajzi Kutatócsoport elnöke

14.00—14.20 Köszöntő: Prof. dr. Font Márta, az
MTA PAB alelnöke

14.20—14.40 Paládi-Kovács Attila, az MTA ren-
des tagja (MTA I. Nyelv- és Iroda-
lomtudományok Osztálya): *Tárkány
Szücs Ernő és elődei szerepe a ma-
gyar néprajztudományban*

14.40—15.00 Szabadfalvi József, az MTA leve-
lező tagja (MTA IX. Gazdaság- és
Jogtudományok Osztálya): *A ma-
gyar jogi szaknyelv kialakulása és
formálódása a 19. század elejéig*

15.00—15.20 Prof. dr. Mezey Barna DSc (SZIE;
ELTE ÁJK Magyar Állam- és Jog-
történeti Tanszék): *A fent és a lent
joga — szokásjog és szokás hatá-
rán: a jogszokáskutatás eredményei
és a magyar jogtörténet*

15.20—15.50 Szünet (büfé)

- 15.50—16.10 Prof. dr. Homoki-Nagy Mária (SZTE ÁJTK Magyar Jogtörténeti Tan-
szék): *A jogszokások kutatásának szerepe a magánjog történetének kutatásában*
- 16.10—16.30 Prof. dr. Nagy Janka Teodóra (PTE KPVK Szociális Tanulmányok Tan-
szék): *A jogszokástól a jogszabályig: a szociális gondoskodás tradíció-
nális (közösségi) formáitól a szoci-
ális közigazgatásig*
- 16.30—16.50 Dr. Bognár Szabina PhD (ELTE HTK Néprajztudományi Kutatóintézet):
Az élő jogszokások gyűjtése mint kutatási program
- 16.50-17.00 Prof. dr. Nagy Janka Teodóra, a
Tárkány Szücs Ernő Jogi Kultúrtör-
téneti és Jogi Néprajzi Kutatócso-
port elnöke: *A konferencia zárása*

A program a Tárkány Szücs Ernő Jogi Kultúrtör-
téneti és Jogi Néprajzi Kutatócsoport (PTE KPVK)
és a Magyar Tudományos Akadémia Pécsi Területi
Bizottsága (PAB) közös szervezésében valósul meg
az MTA I. és IX. Osztály támogatásával.

„ESZMÉK ÉSZAKI FÉNYE MELLETT”

BEMUTATKOZIK A MISKOLCI TERÜLETI BIZOTTSÁG NYELV- ÉS IRODALOMTUDOMÁNYI SZAKBIZOTTSÁGA

Időpont: 2025. november 13., csütörtök

Helyszín: MTA Székház, Kisterem

13.00	Ünnepélyes megnyitó
	A Nyelvtudományi Munkabizottság bemutatkozása
13.20	Kecskés Judit: A Miskolci Területi Akadémiai Bizottság Nyelvtudományi Munkabizottságának első 25 éve
13.40	Magnuczné Godó Ágnes és Pethő József: Mesterek és tanítványok: Az Alkalmazott Nyelvészeti Közlemények folyóirat különszámának bemutatása
	Az Irodalomtudományi Munkabizottság bemutatkozása
14.00	Kappanyos András: <i>Óriások vállán</i>
14.20	Kulcsár-Szabó Zoltán: <i>Kabdebó Lóránt és az Újraolvasó</i>
14.40	Pintér Márta: <i>Egy sikeresen lezárt kritikai kiadás: a Régi magyar drámai emlékek 18. századi sorozata</i>
15.00	Tasi Réka: <i>Iskolateremtő hitvitatörténeti és eszmetörténeti kutatások a Miskolci Egyetemen</i>
15.20	Kecskeméti Gábor: <i>Hogyan lett Miskolc textológiai kutatóhely és kiválósági központ?</i>
15.40	Zárszó

November 14.

**A MAGYAR TUDOMÁNYOS
AKADÉMIA MISKOLCI
TERÜLETI BIZOTTSÁGÁNAK
ANYAGTUDOMÁNYI ÉS
TECHNOLÓGIAI SZAKBIZOTTSÁGA,
VALAMINT A MISKOLCI EGYETEM
FÉMTANI, KÉPLÉKENYALAKÍTÁSI
ÉS NANOTECHNOLÓGIAI INTÉZETE
AZ MTA ALAPÍTÁSÁNAK 200.
ÉVFORDULÓJA ALKALMÁBÓL
RENDEZETT SZAKMAI NAPJA**

*Időpont: 2025. november 14., péntek
Helyszín: MTA Székház, Felolvasóterem*

10.30	Prof. dr. S. Tóth László: <i>Kristályplaszticitási kutatások négy kontinensen át, három nyelven — székfoglaló előadás</i>
	Szünet
13.00—13.20	Prof. dr. Kaptay György: <i>150 éve jelent meg Gibbs főműve a heterogén egyensúlyokról</i>
13.20—13.40	Prof. dr. Roósz András: <i>Az ESTP-HAD rendszer újabb eredményei</i>
13.40—14.00	Prof. dr. Szilágyi Imre: <i>Az atomi rétegleválasztás alkalmazása a nanotechnológiában</i>

- 14.00—14.20 Prof. dr. Benke Márton: *A kristálytani orientáció újabb alkalmazásai*
- 14.20—14.40 Prof. dr. Baumli Péter: *Nedvesítési tulajdonságok vizsgálata a makro-, mikro- és nanoszerkezetű kompozitok és forrasztanyagok fejlesztése céljából*
- 14.40—15.00 Prof. dr. Török Tamás: *A metallurgiai tudományok képviselte az Akadémiaán*

MI A PROBLÉMA?

Műhely-konferencia

Időpont: 2025. november 14. 08.45-18.15

Helyszín: MTA székház, Kisterem

Szervezi: MTA SZAB Filozófiai és Történettudományi Szakbizottság Filozófiatörténeti Munkabizottsága

8.45—9.00	Megnyitó
Szekcióelnök: <i>Pavlovits Tamás</i> (SZTE)
9.00—9.45	<i>Farkas Katalin</i> (CEU): <i>Gyermekek és jogászok. A filozófiai problémák az analitikus filozófiában</i>
9.45—10.30	<i>Tózsér János</i> (ELTE HTK FI): <i>Nagy filozófiai problémák</i>
	Kávészünet
11.00—11.45	Szekcióelnök: <i>Forrai Gábor</i> (ELTE)
<i>Bernáth László</i> (ELTE HTK FI): <i>A központi filozófiai problémák mint a priori fundamentális problémák</i>
11.45—12.30	<i>Sutyák Tibor</i> (SZTE): <i>A lehetetlen megszerkesztése</i>
	Ebédészünet
14.00—14.45	Szekcióelnök: <i>Boros Gábor</i> (KRE)
<i>Komorjai László</i> : <i>A „filozófiai probléma” mint fenomén</i>
14.45—15.30	<i>Bagi Zsolt</i> (PTE): <i>Válaszolni egy fel nem tett kérdésre</i>

15.30—16.15 *Pavlovits Tamás (SZTE): Mi a kérdés? — A kérdés mint filozófiai probléma*

Kávészünet

16.45—18.15 **Kerekasztal:** *Létezik-e filozófiai laboratórium?*

Résztvevők:

Tőzsér János (ELTE HTK FI),

Schmal Dániel (PPKE),

Réz Anna (ELTE)

Moderátor: *Sutyák Tibor (SZTE)*

November 18.

ARANY MEZŐK, EZÜST FOLYÓK

Időpont: 2025. november 18., kedd

Helyszín: MTA Székház, Nagyterem

10.00	Hetedhét szűk esztendő? — a magyar mezőgazdaság kilátásai a klímaváltozás tükrében
Megnyitó: Veisz Ottó
10.10	Varga Zoltán: <i>Globális és regionális éghajlatváltozás agroklimatológiai értékelése</i>
10.30	Dobos Endre: <i>Együttműködés vagy rabszolgalét — A klímaváltozás szorításában felmerülő talajhasználati kérdések és elbizonytalanító természeti válaszok</i>
10.50	Spitkó Tamás: <i>Apály és aszály: változni muszáj? Változik-e hazánkban a növénytermesztés a klímaváltozással?</i>
11.10	Molnár István: <i>A génbankokban őrzött genetikai diverzitás, mint kulcs a klíma adaptív búza nemesítéséhez — Halászat a géntengerben</i>
11.30	Kávészünet
11.45	Fodor Nándor: <i>Drónok Harca, avagy a digitális mezőgazdaság kihívásai</i>
12.05	Húth Balázs: <i>Lesz-e tej és marhahús az asztalon? — kihívások és válaszok</i>
12.25	Dublecz Károly: <i>Zabos csirke — a</i>

zab a kukorica egyik lehetséges alternatívája a baromfi takarmányozásban

- 12.45 Ebédszünet
- 14.00 **Mit együnk, hogy jól legyünk?**
Varga László: *Az egészségünket védő tejtermékek*
- 14.20 Rakszegi Mariann: *Mit nyújtanak számunkra a gabonafélék?*
- 14.40 Polgár Zsolt: *Minden, amit a konyhában a krumpliról tudni érdemes*
- 15.00 Forgács Attila: *Mit együnk, hogy jól legyünk? — Pszichológiai szempontok*
- 15.20 Kérdések, hozzászólások
- 15.40 Kávészünet
- 16.00 Burgonyabemutató, probiotikus tejsívalok kóstoltatása

200 ÉV A DÉL-DUNÁNTÚL RÉGIÓ AGRÁRKUTATÁSÁBAN: HAGYOMÁNY, FEJLŐDÉS ÉS INNOVÁCIÓ

Időpont: 2025. november 18., kedd 14.00

Helyszín: MTA Székház, Felolvasóterem

Levezető elnök: Kovács Melinda, a PAB alelnöke

14.00—14.10	Köszöntő: Kovács L. Gábor, a PAB elnöke
14.10—14.35	Prof. dr. Szendrő Zsolt (MATE Kaposvári Campus, Kaposvár): <i>Állattenyésztési kutatások és innovációk: Eredmények és irányváltások</i>
14.35—15.00	Prof. dr. Babinszky László (MATE Kaposvári Campus, Kaposvár): <i>A takarmányozási kutatás fejlődése és jelentősége a Dél-Dunántúl régióban</i>
15.00—15.25	Prof. dr. Kazinczi Gabriella (MATE Georgikon Campus, Keszthely): <i>A növényvédelmi képzés és kutatás Keszthelyen: a kezdetektől napjainkig</i>
15.25—15.50	Mészáros Pál (Mészáros Pál Borászati, Szekszárd): <i>Kutatások és innovációk a Pannon borrégióban (Esettanulmány: a Mészáros Pál családi vállalkozás fél évszázada)</i>
15.50—16.15	Partos Kálmán (Mecsekerdő Zrt., Pécs): <i>Szemelvények az elmúlt 200 év erdészettörténetéből</i>
16.15	Kérdések és hozzászólások

November 19.

AZ MTA DEBRECENI TERÜLETI BIZOTTSÁGÁNAK TEMATIKUS NAPJA

BEMUTATKOZIK A DAB BIOLÓGIAI ÉS KÖRNYEZETTUDOMÁNYI — ÉS ORVOSTUDOMÁNYI SZAKBIZOTTSÁGA

Időpont: 2025. november 19.

Helyszín: MTA Székház, Díszterem

10.00—11.00 Levezető elnök: Harangi Mariann,
az MTA Debreceni Területi Bizott-
ságának alelnöke

Kardos Gábor Attila (Debreceni
Egyetem, Metagenomikai Intézet,
Debreceni Egyetem, Egészségtu-
dományi Kar, „Egy Egészség” In-
tézet): *Antibiotikum rezisztencia az*
egészségügyi ellátásban és azon túl
Török Péter: *„Az a szép zöld gye-
p — az fog hiányozni” — Gyepközös-
ségek és szerepük a biodiverzitás*
megőrzésében

11.00—11.30 Kávészünet

11.30—12.30 Gáll Tamás: *Új erek, régi problémák*
*— avagy az endoplazmatikus reti-
kulum és hem szerepe a humán*
megbetegedésekben
Röszer Tamás: *Gyermekekori elhí-
zás: immunológiai okok és követ-
kezmények*

Balogh István: *Amikor a cukorbetegség nem tipikus — személyre szabott orvoslás a gyakorlatban*

12.30—13.30 Ebéd

KI VEZET 20 ÉV MÚLVA — EMBER, AI VAGY SENKI?

Időpont: 2025. november 19., szerda

Helyszín: MTA Székház Nagyterem

10.00	Megnyitó: Szauter Ferenc
10.10	Kun Róbert: <i>Akkumulátorok újratöltve: mi jön a lítium után?</i>
10.35	Nagy András Lajos: <i>Benzintől a szintetikus csodáig — üzemanyagok harca a jövőért</i>
11.00	Kávészünet
11.15	Szászi István: <i>Mérnöki áttörések, amik újraírják a mobilitást</i> (téma-indító előadás)
11.35	Mérnöki áttörések, amik újraírják a mobilitást — Kerekasztal-beszélgetés: Bokor József, Szászi István, Budai Tamás
Moderátor: Rámháp Szabolcs
12.10	Ebédészünet
13.30	Böröcz Péter: <i>A legjobb csomagolás az, ha nincsen csomagolás. Lehetséges?</i>
13.55	Torma András: <i>Autóipari kihívások az ESG árnyékában</i>
14.20	Prukner Péter: <i>Mit keres egy drón a városi dugóban?</i>

- 14.45 Kávészünet
- 15.00 Hanula Barna: *Gazdaság kontra mobilitás: ki nyomja a gázt?* (témaindító előadás)
- 15.20 Ki vezet 20 év múlva — és mit? — Kerekasztal-beszélgetés: Torma András, Hanula Barna, Rámháp Szabolcs. Moderátor: Kolossvály Tamás
- 16.00 Zárszó

MTA200 — GIS DAY 2025

A MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA TERÜLETI BIZOTTSÁGAINAK (MTA DAB, MTA MAB, MTA PAB, MTA SZAB) KÖZÖS SZERVEZÉSÉBEN RENDEZETT ÜNNEPI KONFERENCIA A TÉRINFORMATIKA VILÁGNAPJÁNAK ALKALMÁBÓL

Konferencia

Időpont: 2025. november 19.

Helyszín: MTA székház, Felolvasóterem

A program ingyenes, de regisztrációköteles.

Jelentkezés: kovacs@geo.u-szeged.hu

A helyszín befogadóképessége miatt visszajelzést küldünk a sikeres jelentkezésről.

Szervezi: MTA Debreceni, Miskolci, Pécsi és Szegedi Területi Bizottsága

- 10.00—10.20 Megnyitó
Kovács Zoltán, az MTA rendes tagja
(MTA X. Földtudományok Osztálya)
Szabó Szilárd, az MTA levelező tagja
(MTA Debreceni Területi Bizottsága)
Kovács Ferenc egyetemi docens
(MTA Szegedi Területi Bizottsága)
- 10.20—11.20 Geoinformatika és klímaváltozás
— MTA Szegedi Területi Bizottsága
Föld- és Környezettudományi Szakbizottság

- Kovács Ferenc: *Geoinformatika a Szegedi Tudományegyetemen*
 Balogh Márton — Gubucz Gábor —
 Sóti Márkó: *A klímaváltozás következményeinek térképezése távérzékelési módszerekkel; biológiai invázió, felszínfedettség, talajnedvesség*
- 11.20—11.30 Szünet
- 11.30—12.30 **Geoinformatika és monitoring — MTA Debreceni Területi Bizottságra Földtudományi Szakbizottság**
 Szabó Szilárd: *Geoinformatikai oktatás és kutatás a Debreceni Egyetem Földtudományi Intézetében*
 Csorba Péter — Túri Zoltán: *Fordulópontok a magyarországi kisvárosok városkörnyéki övezeteinek földhasználatában a rendszerváltás után*
 Bertalan László — Abriha Dávid — Bertalanné Balázs Boglárka — Xabier Banch Gorniz — Robert Krüger — Anette Eltner: *Geoinformatika a folyóparton: 4D hidrológiai monitoring kamera-alapú adatok alapján*
- 12.30—13.30 Ebédszünet
- 13.30—14.30 **Geoinformatika és térképezés — MTA Pécsi Területi Bizottságra Föld- és Környezettudományi Szakbizottság**
 Pirkhoffer Ervin: *Tér? Informatika? — Modellek a térinformatikában*

Gyenzse Péter: *Hogyan segítettek a geoinformatikai módszerek megtalálni I. Szulejmán szultán sírját és pontosítani a mohácsi csata helyszínét?*
 Alpek Levente: *Amikor a térkép mesélni kezd — Barangolás a GIS és a gazdaságföldrajz világában*
 Víg Balázs: *Digitális térképek és vízfolyások, avagy mit árul el a térinformatika a víz munkájáról*

14.30—15.00 Szünet

15.00—16.00 **Geoinformatika és komplexitás — MTA Miskolci Területi Bizottsága Bányászati, Föld- és Környezet-tudományi Szakbizottság**
 Szalontai Lajos — Szamosi Attila — Pecsmány Péter — Dobai András: *Geoinformatika alkalmazása az Éghajlatváltozási Multidiszciplináris Nemzeti Laboratórium 7B alprojektjében / Légszennyezettség és talajnedvesség-mérő szenzorhálózat fejlesztése és geoinformatikai kihívásai*
 Deák Tamás: *Talajinformációvezérelt mezőgazdasági monitoringrendszer és webtérképes alkalmazásainak fejlesztése a Miskolci Egyetem gondozásában*
 Pecsmány Péter — Szunyog István — Chován Péter: *GIS és adatbányászati technológiák alkalmazása a hazai földgázszállító hálózat prediktív karbantartásának támogatására*
 Gömöri András — P. Fischl Klára

— Tobias L. Kienlin: *GIS-szel a tellek nyomában: Geoinformatikai módszerek használata a középső bronzkori tell települések kutatásában*

16.00

Zárszó

QUO VADIS MODERN CIVILIZÁCIÓ?

A FENNTARTHATÓSÁG GLOBÁLIS KIHÍVÁSAI

Időpont: 2025. november 20., csütörtök

Helyszín: MTA Székház, Nagyterem

10.00	Megnyitó: Gelencsér András
10.10	Szathmáry Eörs: <i>Amire nem készített fel minket az evolúció</i>
10.35	Buda Péter: <i>Világrendváltásból világrendválság: a biztonsági környezet védelmének összeomlása</i>
11.00	Kávészünet
11.15	Gelencsér András: <i>A vágy villamosítása — a zöld átállás galaktikus illúziója</i>
11.40	Pogátsa Zoltán: <i>Milyen a fenntartható gazdaság?</i>
12.05	Düll Andrea: <i>„Én nem vagyok peszsimista, lesz ez jobb is. Csak meg kell várni, míg kihalunk?”</i> (Esterházy Péter) — <i>Ökoérzelmek, fenntarthatóság és a környezetpszichológiai realitás</i>
12.30	Ebédészünet
14.00	Aczél Petra: <i>GPS a jövőzóna utasainak — MI/ki írja a történetünket?</i>

- 14.25 A jövő peremén: merre tovább? —
Kerekasztal-beszélgetés: Vida Gá-
bor, Köves Alexandra, Pulay Brigitta
Moderátor: András Ferenc
- 15.15 Kávészünet
- 15.30 Etűdök apokalipszisre — tudomá-
nyos-művészeti performance
- 16.30 Zárszó

November 21.

KUTATÁS-FEJLESZTÉS ÉS INNOVÁCIÓ AZ OKTATÁSBAN: AZ EMPIRIKUS NEVELÉSTUDOMÁNYI KUTATÁSOK FEJLŐDÉSE MAGYARORSZÁGON

Előadónap

Időpont: 2025. november 21. 10.00—16.00

Helyszín: MTA székház, Felolvasóterem

Szervezi: SZAB Neveléstudományi és Pszichológiai Szakbizottsága

9.30—10.00 Regisztráció

10.00—11.45 A mérés-értékelés lehetőségei és céljainak változása: a hatékony értékeléstől a személyre szabott fejlesztésig

Molnár Gyöngyvér: *A tesztelés evolúciója: a papírtól az algoritmusokig — a diagnosztikus értékelés új dimenziói számítógépes környezetben*

Kiss Renáta: *Hagyomány és innováció: az iskolakészültség mérése szemtől szembeni és technológia-alapú eszközökkel*

Pásztor Attila: *Digitális technológiákkal támogatott gondolkodásfejlesztés a mindennapi pedagógiai gyakorlatban*

Ökördi Réka: *Kompetenciafejlesztés*

és hátránykompenzáció matematika-
tikából a pedagógus munkáját is
támogató digitális tanulási környe-
zetben

11.45—12.30 Szendvicsebéd

12.30—14.00: **A tanulás sikerességet támogató
és meghatározó faktorok**

Józsa Krisztián: *Mennyire szeretik
a diákok az iskolai tantárgyakat?
Mi változott 25 év alatt?*

Fejes József Balázs: *Tanulságok és
lehetőségek az olvasási motiváci-
ót és teljesítményt alakító tényezők
feltárása kapcsán*

Habók Anita: *A tanulás támogatását
szolgáló stratégiák empirikus vizs-
gálata a hazai neveléstudományban*

Kocsis Ádám: *Hallgatói sikeresség és
kockázati tényezők: a lemorzsolódás
megelőzése adatvezérelt módon*

14.00—14.30 Kávészünet

14.30—16.00 **Oktatási egyenlőtlenségek, a ter-
mészettudományok tanítása és
kvalitatív módszerek**

Tóth Edit: *Intézményi szintű oktatá-
si egyenlőtlenségek longitudinális
kontextusban*

Korom Erzsébet: *A természettudo-
mányos gondolkodás és fejlesztése
az általános iskolában*

Nagy Mórió Tibor: *A tudományról alkotott nézetek és meggyőződések vizsgálata az általános iskolában*
Csíkos Csaba: *Pedagógiai kísérletek kutatómódszertani megújítása: dizájn-kísérletek és akciókutatások*

Az oktatás területén az elmúlt közel három évtized egyik legdinamikusabban fejlődő területe a mérésértékelés volt. Az empirikus kutatói tradíciók hazai megalapozása már az 1930-as években megtörtént, aminek sok szempontból folytatását jelentették Nagy Józsefnek az 1970-es években induló oktatási kísérletei és vizsgálatai, illetve az általa vezetett „A kognitív kompetencia fejlődése és fejlesztése” című doktori program. Ezt a munkát folytatta és terjesztette ki Csapó Benő, aki munkája során széles körű nemzetközi kapcsolatainak köszönhetően a hazai empirikus neveléstudományi kutatásokat bekapcsolta a nemzetközi kutatások fő áramába, sőt jó néhány területen a világ élvonalába helyezte őket. Vezetésével 2003-ban megalakult a több tudományos diszciplínát átfogó SZTE Neveléstudományi Doktori Iskola. A nemzetközi kezdeményezésekkel összhangban az ezredforduló környékén a szegedi műhelyben elindultak a számítógép- és papíralapú tesztelés és fejlesztés összehasonlítására irányuló kutatások, innovatív fejlesztések. A legfrissebb kutatói eredményekre támaszkodó és legújabb szoftvertechnológiát alkalmazó eDia platform, a szegedi műhely saját online értékelési rendszerének kidolgozását követte fejlesztő párja, a személyre szabott fejlesztést támogató eLea platform kidolgozása. A több mint 15 éve zajló kutatás a diagnosztikus értékelés technológiai megvalósítása terén jelenleg

a legjelentősebb fejlesztési program Európában. Összességében a pedagógiai értékelésben és a képességkutatásban elért eredmények teremtték meg annak a csoportnak az elismertségét, amelyet ma mind hazai, mind nemzetközi szakmai körökben „szegedi műhely”-ként tartanak számon. A konferencián áttekintjük a hazai empirikus neveléstudományi kutatások fejlődését, főbb irányait, valamint a nemzetközi élvonalhoz sorolható főbb kutatási eredményeit.

EURÓPAI ANTIBIOTIKUM NAP

Előadónap

Időpont: 2025. november 21. 10.00—14.30

Helyszín: MTA székház, Kisterem

Szervezi: SZAB Orvostudományi Szakbizottság Infektológia Munkabizottsága

10.00—10.10	Megnyitó: Dr. habil. Hajdú Edit PhD, a SZAB Orvostudományi Szakbizottság Infektológiai Munkabizottságának elnöke
10.10—11.30	Dr. Kollár-Nagy Eszter állategészségügyi referens (Agrárminisztérium Élelmiszerláncfelügyeleti Főosztály): <i>Az antimikrobiális rezisztencia elleni intézkedések az állategészségügyben</i>
Dr. Nemes-Terényi Melinda mesteroktató (Állatorvostudományi Egyetem Gyógyszertani és Méregtani Tanszék): <i>Antibiotikum-felhasználás az állategészségügyben Magyarországon és Európában</i>
Dr. Orosz László PhD, egyetemi adjunktus (SZTE SZAOK Orvosi Mikrobiológiai Intézet): <i>Huszonkét év antibiotikumrezisztencia trendjei az ESKAPE kórokozókban</i>
11.30—12.00	Vita
12.00—12.30	Kávészünet

- 12.30—14.00 Dr. habil. Benkő Ria PhD, egyetemi docens; dr. habil. Matuz Mária PhD, egyetemi docens (SZTE GYTK Klinikai Gyógyszerészeti Intézet): *Az antibiotikum-kezelés problémái a humán gyakorlatban*
Dr. Visnyovszki Ádám infektológus szakorvos (Dél-pesti Centrumkórház — Országos Hematológiai és Infektológiai Intézet): *Antibiotikumokon túl, új antimikrobás kezelések a klinikumban*
Dr. Kintses Bálint tudományos főmunkatárs (HUR-REN Szegedi Biológiai Kutatóközpont): *Fágterápia skálázása antibiotikum rezisztens baktériumok okozta fertőzések kezelésére*
- 14.00—14.30 Vita, az esemény zárása

November 25.

**TUDÓSOK AZ ÖN EGÉSZSÉGÉÉRT
— ISMERETTERJESZTŐ
ELŐADÁS-SOROZAT GYAKORI
NÉPBETEGSÉGEKRŐL**

**PROF. DR. LENGYEL CSABA — TÚLSÚLY
ÉS ELHÍZÁS: TÉNYEK ÉS TERÁPIÁS
LEHETŐSÉGEK**

Ismeretterjesztő előadás

Időpont: 2025. november 25.

Helyszín: MTA székház, Nagyterem

A rendezvényen való részvétel díjmentes, de regisztrációhoz kötött, amelyre 2025. november 14-ig a szab@tab.mta.hu e-mail-címen van lehetőség.

Szervezi: MTA Szegedi Területi Bizottsága

Prof. dr. Lengyel Csaba a Szegedi Tudományegyetem Szent-Györgyi Albert Orvostudományi Kar Belgyógyászati Klinika tanszékvezető egyetemi tanára, a Szent-Györgyi Albert Klinikai Központ elnöke

Túlsúly és elhízás: tények és terápiás lehetőségek

A Magyar Tudományos Akadémia Szegedi Területi Bizottsága folytatja „Tudósok az Ön egészségéért —

ismeretterjesztő előadás-sorozat gyakori népbetegségekről” című rendezvényét. Az előadásokat a terület nemzetközileg is magas szinten jegyzett szakemberei tartják a laikus közönség számára is érthető formában. Az előadások után kérdéseket lehet feltenni és megvitatni.

A túlsúly és az elhízás előfordulási gyakorisága az elmúlt évtizedekben ugrásszerűen megnőtt, és napjainkra világszerte már mintegy 3 milliárd embert érint. A magyar felnőttek körében kiemelkedően magas, 68% a túlsúlyos vagy elhízott népesség aránya. Az elhízás nem csupán esztétikai kérdés: olyan krónikus betegségről van szó, amely számos szervrendszert érint, és jelentősen rontja mind az életminőséget, mind az életkilátásokat. Elsősorban a metabolikus, szív-ér rendszeri, valamint dagantos betegségek és az azokra visszavezethető halálozás kockázatát növeli, de jelentősen hozzájárulhat a légzőszervi, gyomor-bél rendszeri, húgy- és ivarszervi, valamint ízületi szövődmények kialakulásához, továbbá a pszichés és szociális zavarok súlyosbodásához is. A testsúlycsökkentés — a fogyás mértékétől függően — jelentős egészségnyereséggel járhat. Ennek elérésére a diétás és életmódi beavatkozások mellett gyógyszeres, endoszkópos és sebészi terápiás eszközök is rendelkezésre állnak. Az előadás az elhízással kapcsolatos komplex problémakör legfontosabb vonatkozásait ismerteti.

A „101 KÉRDÉS ÉS VÁLASZ AZ ÖNKÉNTESSEGRŐL” — TUDOMÁNYNÉPSZERŰSÍTŐ E-KÖNYV BEMUTATÓJA

Időpont: 2025. november 25., kedd

Helyszín: MTA Székház, Kisterem

14.00—14.10	Dr. Bartal Anna Mária: <i>Egy projekt kezdetei — az ötlettől a megvalósításig</i>
14.10—14.30	Dr. Dorner László — Nagy Réka: <i>A kötet fejezeteinek bemutatása</i>
14.30—15.00	<i>Hogyan használjuk a 101 kérdés kötetet?</i> — kerekasztal-beszélgetés a kezdeti tapasztalatokról az alkotók és 2 civil-nonprofit szervezet képviselőjének részvételével.
15.00—15.15	Kérdések

November 26.

AZ MTA DEBRECENI TERÜLETI BIZOTTSÁGÁNAK TEMATIKUS NAPJA

BEMUTATKOZIK A DAB AGRÁRTUDOMÁNYI, MŰSZAKI, JOGI- ÉS KÖZGAZDASÁGTUDOMÁNYI SZAKBIZOTTSÁGA

Időpont: 2025. november 26.

Helyszín: MTA Székház, Nagyterem

10.00—12.30 Levezető elnök: Kocsis Imre, az MTA Debreceni Területi Bizottságának szavazati jogú tagja az MTA Debreceni Területi Műszaki Szakbizottságának elnöke

Szabó Sándor: *ISS (International Space Station) és mélyűri missziók lehetőségei az RR kódok (vörös kockázatok) ismeretében — Magyar kutatási eredmények az ESA pályázati rendszerében*

Husi Géza — Mankovits Tamás: *Jövőt építünk: A debreceni gépészmérnök-képzés stratégiai irányai és lehetőségei*

Rusinné Dr. Fedor Anita: *Egészség-szociológiai kutatások az életminőség szolgálatában — Az egészség- és társadalomtudomány metszéspontján*

12.30—13.30 Ebédszünet

13.00—14.30 Levezető elnök: Komlósi István, az MTA Debreceni Területi Bizottságának alelnöke

Balláné Kovács Andrea: *A talaj-mikrobiom és az agrotechnika — A foszfolipid-zsírsav (PLFA) alapú vizsgálatok tanulságai*

Fehér András — Kiss Marietta: *Személyre szabott táplálkozás — Fogasztói elfogadás és vállalati stratégiák*

Czeglédi Levente: *A hústermelésben szerepet játszó jelátviteli útvonalak értékelése, a gének játéka*

14.30—15.00 Kávészünet

15 .00—17.00 Levezető elnök: Páles Zsolt, az MTA Debreceni Területi Bizottságának elnöke

Nagy Attila: *A jéggháló borítás víz-hasznosításra gyakorolt hatása és a lomboszat vízellátottságát jelző monitoringmegoldások alkalmazása almagyümölcsösben*

Keserű Zsolt: *Hogyan tovább, alföldi erdők? Az alföldi erdőgazdálkodás kihívásai a klímaváltozás tükrében*

Nagy Antal: Zöld megoldások a
jövő mezőgazdaságáért: növény-
védelem és termesztéstechnológia
agroökológiai szemlélettel

MTA 200 — VÁLOGATÁS AZ ESZTERHÁZY KÁROLY KATOLIKUS EGYETEM NEVELÉSTUDOMÁNYI, SPORTTUDOMÁNYI, PSZICHOLÓGIAI ÉS VALLÁSTUDOMÁNYI KUTATÁSI EREDMÉNYEIBŐL

*Időpont: 2025. november 26.
Helyszín: MTA Székház, Felolvasóterem*

10.00—10.20	Megnyitó
10.20—10.40	Dr. habil. Révész László főigazgató, docens (EKKE Pedagógusképző Központ): <i>A Komplex Alapprogram eredményei</i>
10.40—11.00	Prof. Dr. Bognár József egyetemi tanár (EKKE Sporttudományi Intézet): <i>Sport vagy tanulás? A ket-tős karrier jelentősége középiskolás korosztály oldaláról</i>
11.00—11.20	Lengyelne dr. Molnár Tünde docens, az Informatikai Kar dékánhelyettese: <i>Ember és gép együttműködése az oktatásban — a mesterséges intelligencia, mint társ a tanulásban</i>
11.20—11.40	Dr. Révész-Kiszela Kinga docens, intézetigazgató (EKKE Pedagógiai Kar): <i>A koragyermekkorai mozgásállapot és viselkedés összefüggései napjainkban</i>

- 11.40—12.00 Szünet
- 12.00—12.20 Dr. habil. Szőke-Milinte Enikő docens (EKKE Neveléstudományi DI programigazgató): *Szülői médiatevő tudatosság egy óvodapedagógus kutatás tükrében*
- 12.20—12.40 Dr. habil. Novák István EKKE delegált rektorhelyettese: *Katolikus nevelés a posztszekularista társadalmakban*
- 12.40—13.00 Endrédy Balázs tanársegéd (EKKE GTK Társadalomismereti Tanszék): *Vallápszichológiai innovációk: az ima motivációs háttere és a Fowler-modell operacionalizációja*
- 13.00—13.20 Dr. Csordás Georgina adjunktus (EKKE PK Pszichológia Intézet): *Pozitív pszichológiai kutatások a munkahelyi jóllétben*
- 13.20—14.00 Szünet
- 14.00—16.40 **MTA 200 — Az Eszterházy Károly Katolikus Egyetem Kutatási és Fejlesztési Központjának kutatási témaköreinek bemutatása**
- 14.00—14.20 Dr. Geml József kutatóprofesszor, tématerületi vezető (EKKE-KFK Környezeti Mikrobiom): *Talaj és növényi mikrobiom vizsgálatok fontossága a természetes és agro-ökoszisztémák biológiai folyamatainak megértésében*
- 14.20—14.40 Dr. Kukolya József tudományos

- tanácsadó, tématerületi vezető (EKKE-KFK Élelmiszer-biotechnológia): *Probiotikus mikrobatörzsek biológiai hatás alapú szelekciója az EKKE tejsavbaktérium törzsgyűjteményéből*
- 14.40—15.00 Dr. Zsófi Zsolt, habil. egyetemi docens, tématerületi vezető (EKKE-KFK Szőlészet és Borászat): *A vízhiány időzítésének és erősségének hatása a szőlő érésére és bogyótextúrájára*
- 15.00—15.20 Dr. Karács Zoltán, tudományos főmunkatárs MTA-50, tématerületi vezető (EKKE-KFK Növénykórtan): *A szőlő tőkebetegségek kialakulását befolyásoló intra- és interspecifikus mikrobiális kölcsönhatások*
- 15.20—15.40 Lovas Miklós, tudományos segédmunkatárs, laborvezető (EKKE-KFK Kémiai Analitika): *GC-MS és LC-MS alapú metabolomikai elemzések alkalmazása szőlőnővényben és a borban bekövetkező, mikrobiális eredetű változások nyomon követésére*
- 15.40—16.00 Szünet
- 16.00—16.20 Dr. Nagy Richárd, tudományos munkatárs, tématerületi vezető (EKKE-KFK Környezetkutatás és távérzékelés): *A borszőlő-termesztést befolyásoló klimatikus indexek térbeli és időbeli változásainak vizsgálata 2100-ig.*

16.20—16.40 Dr. Ruszkai Csaba Gyula, tudományos főmunkatárs, tématerületi vezető (EKKE-KFK Regionális gazdaságfejlesztés): *Ágazati hajtóerők a Kelet-közép európai poszt szocialista városok gazdaságszerkezeti átalakulásában Miskolc és Kassa példáján*

16.40 Borkóstoló

„HÁLÓZATBAN AZ ÉLET: PREDIKTÍV ORVOSLÁS A GYEREKKORTÓL AZ IDŐSKORIG”

„LIFE IN THE NETWORK: PREDICTIVE MEDICINE FROM CHILDHOOD TO ADVANCED AGE”

Időpont: 2025. november 26.

Helyszín: MTA Székház, Kisterem

14.00

Megnyitó

14.10

Albert-László Barabási, Robert Gray
Dodge Professor of Network Science and Distinguished University Professor (Center for Complex Networks Research, Northeastern University, Boston, MA, USA; Department of Medicine, Harvard Medical School, Boston, MA, USA):
A hálózati orvoslástól a foodome-ig: A táplálkozás sötét anyaga
(*From Network Medicine to the Foodome: The Dark Matter of Nutrition*)

15.10

Prof. Dr. Horváth Ildikó PhD, DSc
(MTA doktora), tanszékvezető egyetemi tanár, klinikaigazgató (Debreceni Egyetem, Általános Orvostudományi Kar, Tüdőgyógyászati Klinika, Tüdőgyógyászati Tanszék, Debrecen): *Krónikus légzőszervi*

- betegségek molekuláris klasztereitől a kezelhető jegyekig (From molecular clusters to treatable traits in chronic respiratory diseases)*
- 15.40 Dr. Ondrejko Zsolt, osztályvezető főorvos (Borsod- Abaúj-Zemplén Vármegyei Kórház és Egyetemi Oktatókórház, Kardiovaszkuláris és Belgyógyászati Centrum, Invaszív Kardiológiai Osztály, Miskolc): *Prediktív szemlélet jelene és jövője a kardiológiában (Current perspectives and future directions in cardiology)*
- 16.10 Dr. Lakatos Andrea PhD, egyetemi docens, radiológus főorvos (Miskolci Egyetem Egészségtudományi Kar; Borsod- Abaúj-Zemplén Vármegyei Kórház és Egyetemi Oktatókórház, Képalkotó Diagnosztikai Centrum, Miskolc): *Az anyaméhtől a gyermekkorig: az intrauterin MR vizsgálatok prognosztikai jelentősége (From uterus to childhood: prognostic value of fetal MRI)*
- 16.40 Dr. Kolozsvári László Róbert PhD, MBA, tanszékvezető egyetemi docens, grémiumvezető (Debreceni Egyetem, Általános Orvostudományi Kar, Családorvosi és Foglalkozás- egészségügyi Tanszék, Debrecen): *Prediktív egészségtervezés fiatal felnőttek körében mesterséges intelligencia segítségével (AI-assisted predictive health planning among young adults)*

17.10

Dr. Felszeghi Sára PhD, c. egyetemi tanár, vezető főorvos (Miskolci Egyetem Egészségügyi Szakmai és Módszertani Központ, Miskolc):
A prediktív orvoslás, mint a foglalkozásorvostan új kihívása és lehetősége (Predictive medicine as a new challenge and opportunity in occupational health)

17.40

Zárszó, fogadás

November 27.

**SZÉCHENYI-DÍJAS (TUDOMÁNYOS)
KERINGŐ. AZ ÖT TERÜLETI
BIZOTTSÁG EGY-EGY SZÉCHENYI-
DÍJASÁNAK ELŐADÁSA ÉS A
MAGYAROKNAK KÉT ANYANYELVÜK
VAN: A MÁSIK A ZENE.
ÜNNEPI KONCERT A TERÜLETI
BIZOTTSÁGOK HÓNAPJÁNAK
TISZTELETÉRE**

Tudományos előadások és koncert

Időpont: 2025. november 27.

Helyszín: MTA székház, Nagyterem és Díszterem

Szervezi: MTA Debreceni, Miskolci, Pécsi, Szegedi
és Veszprémi Területi Bizottsága

**SZÉCHENYI-DÍJAS (TUDOMÁNYOS)
KERINGŐ. AZ ÖT TERÜLETI BIZOTTSÁG
EGY-EGY SZÉCHENYI-DÍJASÁNAK
ELŐADÁSA**

14.00-14.10	Köszöntő: <i>Kecskeméti Gábor</i> , az
MTA 200 bizottság elnöke
14.10-14.40	Szabó Gábor (SZAB): <i>A fény tel-
jes visszaverődésétől az ELI-ALPS
lézeres kutatóintézetig; a szegedi
optikai kutatások 100 éve</i>

- 14.45-15.15 Boros János (PAB): *Prométheusz tüze, Pandóra szelencéje. Miért van szüksége a tudománynak a filozófiára? És viszont.*
- 15.20-15.50 Balázs Ervin (VEAB): *Eretnekek az inkvizíció előtt — A GMOk fél évszázados vesszőfutása*
- 15.50-16.15 Kávészünet
- 16.15-16.45 Csiba László (DAB): *A visszhang nyomában a Földön és a Földön kívül*
- 16.50-17.20 Kaptay György (MAB): *Gibbs 150 éves kémiai termodinamikájáról „magyarul”, azaz a 700 differenciálegyenlet mellőzésével*

**A MAGYAROKNAK KÉT ANYANYELVÜK
VAN: A MÁSIK A ZENE. ÜNNEPI KONCERT
A TERÜLETI BIZOTTSÁGOK HÓNAPJÁNAK
TISZTELETÉRE**

- 17.30 Köszöntő: *Oberfrank Ferenc*, az MTA köztestületi és stratégiai igazgatója

Közreműködők:

Prof. Dr. Freund Tamás, klarinét — Magyar Tudományos Akadémia

Prof. Dr. Király Csaba, zongora — Pécsi Egyetem Művészeti Kar

Dr. Károlyi Katalin, mezzoszoprán — Debreceni Egyetem Zeneművészeti Kar

Dr. Seeman László, kürt — Miskolci Egyetem Bartók Béla Zeneművészeti Kar

Boros Misi, zongora — Junior Prima díjas, a Magyar Klasszikus Zene Ifjú Nagykövete díjas zongoraművész

Szegedi Szimfonikus Zenekar

Vezényel:

Gyüdi Sándor — Szegedi Tudományegyetem Bartók Béla Művészeti Kar

Műsor:

W. A. Mozart: Esz-dúr kürtverseny, K. 447

Seeman László, zenekar

Die ihr des unermesslichen Weltalls Schöpfer ehrt,
K. 619 — szólókantáta

Károlyi Katalin, zenekar

Esz-dúr zongoraverseny, K. 482, III. tétel

Boros Misi, zenekar

A-dúr klarinétverseny, K. 622, II. tétel

Freund Tamás, zenekar

F. Chopin: Esz-dúr Keringő, Op. 18

Király Csaba

J. Haydn: 92., G-dúr, „Oxford” szimfónia
zenekar

MTA200